

Zbigniew K. Wójcik, *Felczyński Zygmunt (1910–1981)* [w:] *Tekstowa kartoteka osobowa przemyslan*, pod red. Anny Siciak – na stronie Przemyskiej Biblioteki Publicznej; zob. także Zbigniew K. Wójcik, *Felczyński Zygmunt (1910–1981)* [w:] *Słownik biograficzny twórców oświaty i kultury XIX i XX wieku Polski południowo-wschodniej*, pod red. Andrzeja Meissnera, Kazimierza Szmyda, Rzeszów 2011 s. 108-109; Zbigniew K. Wójcik, *Felczyński Zygmunt (1910–1981)* [w:] *Przemyski słownik biograficzny*, t. 2, pod red. Tomasz Pudłockiego i Anny Siciak, Przemysł 2011 s. 11-18, portr., bibliogr.

FELCZYŃSKI Zygmunt (1910–1981), prawnik, regionalista, działacz kulturalny.

Ur. 19 IX 1910 r. w Przemyślu jako syn Józefa i Bronisławy z d. Winiarskiej. Po ukończeniu II Gimnazjum w Przemyślu im. prof. K. Morawskiego (1920–1928), podjął studia na wydz. prawa UJK, gdzie w 1932 r. uzyskał tytuł magistra praw. W latach 1932–1933 służył w 5 Pułku Strzelców Podhalańskich w Przemyślu. Od czasów gimnazjalnych uczestniczył w życiu kulturalnym Przemyśla, głównie w Polskim Tow. Dramatycznym im. A. Fredry („Fredreum”); był członkiem zarządu i bibliotekarzem, grał też w sztukach teatralnych. W 1935 r. został zatrudniony w Powiatowej Komisji Klasyfikacji Gruntów przy Urzędzie Skarbowym w Przemyślu, w grudniu 1936 r. podjął pracę w Starostwie przemyskim, przeniesiony w kwietniu 1937 r. do pracy w Starostwie w Sanoku, zaś w listopadzie t.r. do Starostwa w Rzeszowie; końcem 1938 r. zdał egzamin urzędniczy i 1 I 1939 r. rozpoczął pracę w Ekspozyturze Starostwa niżańskiego w Stalowej Woli.

Zmobilizowany 28 VIII 1939 r. do 5 PSP, wziął udział w kampanii wrześniowej. Do Przemysła powrócił 28 IX 1939 r. Od połowy 1940 r. pracował fizycznie w firmie budowlano-montażowej, od października 1940 r. jako robotnik magazynowy w Spółdzielni Rolniczo-Handlowej. Wiosną 1941 r. złożył przysięgę ZWZ. Po zajęciu Przemysła przez Armię Czerwoną (28 lipca 1944) podjął pracę w Wydz. Społeczno-Politycznym prezydium PRN w Przemysłu, gdzie pracował do 20 XII 1944 r. Następnie był zatrudniony w Spółdzielni Rolniczo-Handlowej.

Jednocześnie udzielał się w tworzonym w listopadzie 1944 r. Polskim Klubie Demokratycznej Inteligencji, a od 2 II 1945 r. podjął działalność w Stronictwie Demokratycznym (SD). Będąc współorganizatorem Koła SD w Przemysłu został członkiem Tymczasowego Zarządu. Następnie był przewodniczącym Powiatowego Komitetu SD w Przemysłu, a w trakcie III Wojewódzkiego Zjazdu Delegatów (10 XI 1946) wszedł do Wojewódzkiego Komitetu SD w Rzeszowie. 23 IV 1945 r. został członkiem prezydium MRN i komisji rewizyjnej. 1 III 1946 r. został (z rekomendacji SD) wicestarostą przemyskim, zaś od 1 I 1949 r. do 1 VI 1950 r. pełnił obowiązki starosty przemyskiego. W czerwcu 1950 r. został sekretarzem WK SD w Gdańsku.

W połowie 1945 r. podjął współpracę z Brygadami Wywiadowczymi (BW). 28 VI 1950 r. funkcjonariusze PUBP w Przemysłu dokonali rewizji w jego mieszkaniu, po czym został on osadzony w areszcie PUBP w Przemysłu, gdzie przeszedł okrutne śledztwo. Wyrokiem z 9 XI 1950 r. WSR w Rzeszowie skazał go na karę łączną 15 lat więzienia. Karę od-

bywał w więzieniu w Przemyślu, a od 1951 r. we Wronkach. 30 IV 1956 r. w złym stanie fizycznym opuścił więzienie. Po powrocie do Przemyśla podjął leczenie, lecz wobec choroby serca przeszedł na rentę. W atmosferze popaździernikowej odwilży podjął pracę w SD w Przemyślu, pełniąc m.in. funkcję sekretarza. Włączył się też w działalność Tow. Upiększania Miasta Przemyśla i Komitetu Obchodu 1000-lecia Państwa Polskiego. W 1960 r. wszedł do zespołu redakcyjnego publikacji popularnonaukowej *Tysiąc lat Przemyśla. Kalendarz 1961–1965* (Przemyśl 1961), będąc jednocześnie autorem sześciu artykułów.

W latach 1963–1974 i 1976–1981 był sekretarzem TPN w Przemyślu, równocześnie kierował sekcją historyczną (1957–1967). W wydawanym przez TPN „Roczniku Przemyskim” – był członkiem komitetu redakcyjnego tomów 10–21. Opublikował tam szereg artykułów dotyczących głównie życia kulturalnego Przemyśla. Sporządził opracowanie pt. *Rozwój kulturalny Przemyśla 1772–1918*, zamieszczone w *Tysiąc lat Przemyśla. Zarys historyczny*, cz. 2, Warszawa–Kraków 1974. W trakcie organizowanych przez TPN sesji naukowych, sympozjów, wygłaszał referaty (m.in. *Lekarze przemyscy i ich wkład w rozwój nauk medycznych*) i wykłady (*Życie teatralne muzyczne w dawnym Przemyślu; Prasa przemyska od XVIII do XX wieku*). Był członkiem Oddziału przemyskiego PTH, wchodząc kilkakrotnie do zarządu. Publikował w wydawanym przez Tow. „Przemyskich Zapiskach Historycznych” (*Przemyski ośrodek prasowy – jego rola i znaczenie*, R. 2, Przemyśl 1980). Był autorem książek: *500 lat szpitalnictwa w Przemyślu* (Przemyśl 1965), *„Fredreum»*

i inne teatru przemyskie w latach 1696–1960 (Kraków 1966), *Sto lat działalności Banku Rzemieślników i Rolników w Przemyśle* (Przemyśl 1969). Uzupełnieniem zainteresowań historycznych było kolekcjonerstwo. Gromadził przemysłana – eksponaty kultury materialnej, dokumenty, druki, czy też dawne czasopisma przemyskie. Część zbiorów, w tym materiały rękopiśmienne, druki i książki, przekazał TPN i AP w Przemyśle, a część księgozbioru WBP w Przemyśle. MNZP zakupiło liczący 2 tys. stron maszynopis monografii *Historia życia muzycznego w Przemyśle*.

Zmarł 12 I 1981 r. w Przemyśle. Spoczywa na cmentarzu głównym w Przemyśle. Na wniosek Elżbiety Felczyńskiej Sąd Wojewódzki w Rzeszowie stwierdził 25 III 1992 r. nieważność wyroku WSR w Rzeszowie z 9 XI 1950 r., uznając zarzucane mu czyny za działalność na rzecz niepodległego bytu państwa polskiego.

Bibliografia: Wójcik Z. K., *Zygmunt Zdzisław Felczyński 1910-1981*, „Studia Przemyskie” t. 2 (2004), s. 236-242 [tam bibliogr.]